

Література

1. Агарков О.А. Технології соціальної роботи [Текст] : навч. посіб. / О. А. Агарков (керівник авт. кол.), О.О. Яременко, О.М. Балакірєва, Т.В. Бондар, О.М. Дікова-Фаворська та ін. – Запоріжжя : Просвіта, 2013. – 584 с.
2. Плугатор І.Я. Соціальні аспекти інноваційного розвитку підприємства//Науковий вісник національного лісотехнічного університету України. – Львів. – 2008, вип.8. – С.208-212
3. Юринець В.Є. Теоретико-ігрова оцінка тенденцій соціально-економічного розвитку держави// Вісник Львів. ун-ту. Сер. економ. – Львів: Львів. НУ ім. Івана Франка. – 2005, вип. 34. – С. 41-47.
4. Соціальна відповідальність : навч. посіб. / Н. В. Шандова, Г. В. Жосан; Херсон. нац. техн. ун-т. - Херсон : Вишемирський В.С., 2015. - 306 с.

Світлана РУСИНКА

слухач магістратури

Тернопільський національний економічний університет

Наталя ВАСИЛЕЧКО

слухач магістратури

Тернопільський національний економічний університет

**ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВЕДЕННЯ СУЧАСНОГО
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА**

Виробництво сільськогосподарської продукції відноситься до однієї із пріоритетних сфер господарської діяльності. Використовуючи земельні, водні, рослинні, тваринні й енергетичні ресурси, населення забезпечує себе, в першу чергу, продуктами харчування, разом з тим справляє на природу більший вплив, ніж у будь-якій іншій сфері.

Сучасний рівень розвитку науково-технічного прогресу відкриває значні перспективи для розвитку всіх секторів економіки, а особливо – для аграрного, який є стратегічним для людства. Однак при цьому відбувається конфлікт інтересів «людина – природа», який не враховує законів глобальної екологічної системи [3]. Це вже призводить до невірних порушень в екосистемі, що загрожує існуванню людства взагалі. Отже, визначення екологічних проблем, що виникають через використання традиційних технологій у сільському господарстві, вимагає детального дослідження.

В останні десятиліття інтенсифікація землеробства призвела до деяких негативних наслідків. Через надмірне застосування в розвинених країнах синтетичних засобів хімізації все більше стало відчуватися небезпечне забруднення навколишнього середовища. Крім погіршення життєвих умов, це веде до істотного збільшення витрат на медицину і заходів з охорони та реабілітації природи. У світі все більше число експертів доводять недоцільність надмірної хімізації.

Ставлення людини до природи нині набуває такого ж морального значення, як і ставлення людини до людини. Можна заперечувати твердження, що розлад людини з природою починається з сільського господарства (маючи на увазі «внесок» промисловості і транспорту в руйнування біосфери), однак не можна не визнати і те, що дедалі більші масштаби ерозії ґрунту, зменшення видового різноманіття фауни і флори, уніфікація агроландшафтів, забруднення навколишнього середовища пестицидами, нітратами, важкими металами, безпосередньо пов'язані саме із сільськогосподарською діяльністю. Зазначені процеси не тільки порушують екологічну рівновагу біосфери, а й істотно знижують продукційний потенціал самих сільськогосподарських угідь [1].

Парадоксальність ситуації, в сільському господарстві полягає в тому, що галузь, що базується на використанні екологічно безпечної і практично невичерпної енергії Сонця

(близько 95% сухих речовин рослин – це акумульована сонячна енергія), виявилася в числі природо-небезпечних.

Найбільший вплив на природне середовище має землеробство. Сучасні методи ведення сільського господарства здійснюють настільки прямий і згубний вплив на стан ґрунтового шару земель, що його регенерація природним шляхом є неможливою. Вміщені в ґрунті поживні речовини і органічний матеріал вичерпуються в результаті інтенсивного методу ведення сільського господарства настільки швидкими темпами, що природний потенціал відновлення ґрунту не справляється зі своїм завданням. Внаслідок цього ґрунт втрачає здатність відновлюватися, все сильніше розкручуючи спіралеподібний процес деградації земель і опустелювання.

Найважливіша причина, яка веде до поглиблення процесу деградації земель, криється в прагненні сільськогосподарського виробника отримати від земель максимальну віддачу і включає в себе, крім іншого: землеробство в районах, що знаходяться в небезпеці опустелювання; скорочення вегетативних циклів і циклів парування; порушення правил сівозміни або обробіток монокультур; інтенсифікація праці; інтенсивні методи тваринництва і надмірний випас з тиском на рослинний покрив і витопуванням ґрунтового шару; відділення тваринництва від землеробства з виключенням джерел природних добрив або органічних речовин, які використовуються для відновлення якості ґрунту; збелісення і ін.

У другій половині ХХ століття стала актуальна ще одна проблема: зменшення в продукції рослинництва вмісту вітамінів і мікроелементів і накопичення в продукції, як рослинництва, так і тваринництва, шкідливих речовин (нітратів, пестицидів, гормонів, антибіотиків і т.д.).

Одним із шляхів вирішення екологічних проблем сільського господарства є органічне сільськогосподарське виробництво. Це відносно нове поняття, яке має на увазі єдність економічної ефективності та екологічної неущемленості в сільськогосподарському виробництві. Іншими словами, це отримання натуральних, екологічно безпечних, біологічних харчових продуктів, всі ланки виробництва яких відповідають строгим біологічним вимогам, в числі яких – відмова від використання хімічних добрив і пестицидів, регуляторів росту, методів генної інженерії тощо [4].

Агропромислове виробництво повинно бути як екологічно доцільним, так і екологічно безпечним. Основним критерієм екологічної доцільності повинно стати відповідність виробництва природним умовам. Основна ідея, яка використовується в органічному сільському господарстві – це ідея замкнутого циклу в господарстві, яка є як екологічним, так і економічним принципом. Отримується органічне добриво від тваринництва є основою для підтримки родючості ґрунту і забезпечення рослин поживними речовинами. Удобрення ґрунту азотом здійснюється за рахунок обробітку бобових культур. Завдяки активізації ґрунтових процесів при вирощуванні бобових, підвищується доступність і інших необхідних мінеральних елементів в ґрунті.

Іншою важливою метою органічного сільського господарства є повне використання природних механізмів регулювання в аграрній екосистемі, без використання яких неможлива захист рослин. Способом досягнення даної мети є збільшення різноманітності видів в екосистемі, яка в результаті стає більш стійкою. Це досягається завдяки: введенням більш різноманітних сівозмін; регулюванням бур'янів механічними методами; цілеспрямованої закладки живоплотів і біотопів: раціональним використанням існуючих екосистем.

Таким чином, органічне сільськогосподарське виробництво базується на мінімізації зовнішніх впливів, уникнення застосування штучних добрив і пестицидів. В результаті забруднення навколишнього середовища подібна сільськогосподарська практика не може повністю забезпечити виробництво продукції, яка не містить залишків шкідливих хімічних речовин. Однак використовуються методи, які зводять забруднення до мінімуму. Такий тип сільського господарства являє собою цілісну систему ведення сільськогосподарського виробництва, яка забезпечує і підвищує здоров'я агроекосистеми, що включає біологічну різноманітність, біологічні цикли і біологічну активність ґрунту.

Література

1. Гринів Л.С. Концептуальні засади просторової парадигми екологічно збалансованої економіки / Л.С. Гринів // Регіональна економіка. – 2001. - № 4. – С.54-63.
2. Журавель С.В. Особливості органічного землеробства на Поліссі / С.В. Журавель, Б.В. Матвійчук, Н.Г. Матвійчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zemlerobstvo.com/wpcontent/uploads/v.z.1-2.2011_2.pdf
3. Котикова І.О. Організаційно-економічні основи стійкого розвитку сільськогосподарського землекористування: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством» / І.О. Котикова. – Миколаїв, 2011. – 35 с.
4. Стоволос Н.Б. Екологізація як ключовий елемент розвитку АПК / Н.Б. Стоволос // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент». – Суми: СНАУ. – 2011. – Вип. 9 (50). – С. 170-174.

Володимир СЕМЧИШИН

слухач магістратури

Тернопільський національний економічний університет

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ СПИРТОВОЇ ГАЛУЗІ

У теперішній час спиртова галузь вимагає здійснення суттєвих реформ у спиртовому виробництві. Насамперед, серйозного перегляду вимагає питання державної монополії на виробництво та реалізацію етилового спирту, а саме: низький рівень якості менеджменту та маркетингу керівників спиртових заводів; розвиток сировинної бази для виробництва спирту та багато інших.

Аналізуючи показники ДП „Укрспирт” Марилівського МПД, очевидно, що наявні потужності з виробництва спирту у теперішній час втричі перевищують потребу ринку в спирті. Як наслідок, багато спиртових підприємств зупинили свою господарську діяльність у зв’язку з низькою завантаженістю, адже Кабінет Міністрів наприкінці липня 2010 року ухвалив рішення ліквідувати державний концерн спиртової та лікєро-горілкової промисловості „Укрспирт” і створити на його базі однойменне державне підприємство. ДП "Укрспирт" входить до сфери управління Міністерства аграрної політики та продовольства.

Таким чином, виходячи з наведених даних, можна виділити такі основні тенденції спиртової галузі України як:

- скорочення обсягів випуску етилового спирту;
- скорочення обсягів експорту етилового спирту;
- низький рівень використання потужностей вітчизняних спиртових заводів [1].

Неповна завантаженість потужностей спиртової промисловості призводить до виникнення цілої низки критичних проблем, які потребують оперативного вивчення, узагальнення та практичних рекомендацій щодо їх вирішення. Спиртова промисловість здатна задовольнити всі потреби нашої країни при завантаженні потужностей лише на 40 %, тому пошук нових ринків збуту продукції призводить до необхідності введення інноваційних технологій і виробництві нових видів продукції, яким є високооктанова кисневмісна добавка до бензинів.

Зазначимо, що ринок спиртової галузі є достатньо прибутковим. У зв’язку з обмеженням вжитку на внутрішньому ринку харчового спирту на перший план виступає завдання пошуку нових альтернативних можливостей застосування етилового спирту. Одним з таких напрямків розвитку спиртової галузі є орієнтація виробничих потужностей на виробництво біопалива.

Спиртова промисловість зорієнтована на сировину. Сировинною базою для виробництва спирту є меляса, дефективний цукор, зерно, картопля. Зазвичай, спиртові